

Sine-i Millete Dönüş..

Meclis'in yasallığını ve meşruiyetini sağlayan anamuhalefet partisi CHP'nin, tüm milletvekillerinin istifa kurumunu işleterek, topluca Meclis'i terkedip "Sine-i Millete" dönmeleri siyasal yaşamımızda bir anda çok şeyi değiştirir. CHP milletvekillerinin toptan istifa ederek Anadolu'ya yayılmaları o derece etkili olur, o kadar müthiş bir baskı oluşturur ki, hiçbir iktidar bu baskı karşısında Ankara'da hükümet edemez.

Alev COŞKUN

Son haftalarda sine-i millete dönme konusu, gündeme geldi. Siyaset biliminde Sine-i Millet siyasal yetkileri ve makamları bir tarafa bırakıp millete, ulusa, halkın içine dönmek demektir. Siyasal yaşamımızda sine-i millete dönme konusu ilk kez Demokrat Parti (DP) tarafından ortaya atılmıştır. DP'nin 1947 yılında toplanan 1. Genel Kongresi'nde kabul edilen "Hürriyet Misakı" adı verilen dört temel konuyu kapsayan kararlar alındı. Bunlar, yasalardan anayasaya aykırı hükümlerin temizlenmesi, demokratik ve güvenceli bir seçim yasasının kabul edilmesi, parti başkanlığı ile devlet başkanlığının ayrılması ve yansız yönetim konularıydı.

Bu konuların gerçekleşmemesi durumunda DP, TBMM'yi terkederek "Milletin Sinesi'ne dönmek" kararı alacaktı. Bu koşullar ve bu karar basın ve kamuoyu tarafından o kadar benimsendi ki, DP'nin 1947 Meclisi'nde sadece 40 kadar sandalyesi olduğu halde rejimin yasallığı konusu ortaya çıktı ve Cumhurbaşkanı İnönü bu durumu yumuşatmak için ünlü 12 Temmuz bildirisini yayımladı, yasalara bağlı kaldığı sürece muhalefet partisinin iktidar partisi ile eşit koşullar içinde çalışması ilke olarak kabul edildi. Böylece DP'nin TBMM'den çekilip Sine-i Millete dönmesi önleniyor, kendisine istediği güvence veriliyordu.

Son günlerde Cumhurbaşkanı kendisini ziyaret eden MHP lideri Bahçeli'ye: Türkiye'nin iç dengeleriyle bir istikrar ihtiyacında olduğu ve bunun için erken seçimde yarar gördüğünü belirtti. Bu demokratik çağrıya Erdoğan nezaket kurallarını da aşarak sert yanıt verdi. Zorunlu görülen erken seçim kararının işleyebilmesi için en büyük sorumluluğun Meclis'teki anamuhalefet partisi CHP'ye düşmekte olduğu vurgulandı. Bu durumda sine-i millet konusunu ilk kez açık ve net olarak Başyazarımız İlhan Selçuk köşesinde ele aldı, 13 - 14 - 15 Aralık tarihlerinde sırasıyla: "Ampulcü - Nurcu İktidar", "Çankaya Darbesine Doğru" ve "CHP Meclis'ten Çekilmeli" yazılarını yazdı. Bu yazılar kamuoyunda büyük ses getirdi. İlhan Selçuk son yazısında şöyle vurguluyor:

"Görev CHP'nindir!...

CHP Atatürk'ün kurduğu partidir...

Atatürk'ün Çankaya'sı'na Tayyip Erdoğan'ı oturtacak bir olanağa cevaz veren CHP, Atatürk'ün kurduğu parti olamaz... Şaibeli, dengesiz, çarpık, adaletsiz bir seçimle iktidara geçen takıyyeci kuvvetin bir oldubittiyle Çankaya'yı da ele geçirmesi, bugün Meclis'te muhalefet partisi görevini yapan CHP'nin tarihine ve tüm CHP'lilerin alınına kara kalemle yazılacaktır."

Cumhurbaşkanı'nın, muhalefet lideri Baykal'ın, sivil örgütlerin ve birçok yazarın istediği nedir? Cumhurbaşkanlığı seçiminden önce bir erken seçim yapılması ve yeni Meclis'in cumhurbaşkanı seçmesi, bundan daha demokratik bir talep olabilir mi?

Kimse cumhurbaşkanlığı seçiminden önce canı istediği için genel seçimler yapılsın demiyor. Partiler Yasası'ndaki adaletsizlikler yüzünden eşitlik ve seçimde adalet ilkesi zedelenecek oluşan ve dört yılını dolduran bu Meclis cumhurbaşkanı seçerse, bu seçim inusal iradeye saygısızlık olacağı belirtilerek seçim isteniyor. Ulusal iradenin üçte ikisinin temsil edilmediği bir Meclis cumhurbaşkanı seçerse, bunun demokrasinin ruhuna aykırı düşeceği belirtiliyor. Başbakan Erdoğan ise bu konuda "şekli demokrasiye" ve "aritmetik çoğunluğa" dayanarak biz bu seçimleri yaparız, diyor. Evet yapabilirsin ama, bu da bütün milletle inatlaşmak anlamına gelir. Bu inatlaşma sonucu seçilen cumhurbaşkanı, bütün cumhurun değil sadece AKP'nin cumhurbaşkanı olur..

Erdoğan'ın cumhurbaşkanlığına aday olması salt hukuk açısından demokratiktir. Onun türbana âşik olması, eşinin sıkımbaşlı olması, referanslarının daima din kurallarına yönelmesi anayasamızın laiklik ilkeleri açısından rahatsız edicidir ve son derece önemlidir. Ancak kanımızca demokrasi açısından diğer önemli nokta, kullanılan oyun sadece üçte birini almış bir parti liderinin adalet ilkelerine aykırı olarak ele geçirdiği Meclis çoğunluğuyla illa ki cumhurbaşkanı olmak için dayatmasıdır. Bu durum ne demokrasiye, ne adalete, ne vicdana, ne siyasi ahlaka, ne dürüstlüğe sığıyor. Erdoğan çoğulcu demokrasinin ana ilkesi olan uzlaşma kültürünü elinin tersiyle itiyor. Bu durum ülkeyi çıkmaza götürmektedir, yönetemeyen demokrasi yaratmaktadır.

Yönetemeyen demokrasi

Daha önceki bir yazımızda ünlü siyaset bilimcisi Prof. Sartori'nin ortaya attığı "Sorun çözemeyen demokrasiler" ile "yöneten ve yönetemeyen demokrasiler" kavramları üzerinde durmuştuk. Sartori, siyasal iktidarın çözmekle yükümlülüğü olduğu sorunların hafifletilmesi için erken seçimden söz eder. Bunlar yapılamıyorsa "toplumda liderlik yokluğu" oluşacağı ve buyurgan (diktatoryal) istekleri tetikleyeceği ve böylece düşünce ve gruplara fırsat verileceğini belirtir.

Yine ünlü siyaset bilimci Lindsay, Modern Demokratik Devlet adlı yapıtında, demokrasinin yaşaması için beceri, bilgi ve liderliğin hepsinin kullanılmasını ve uzlaşmalardan yararlanılmasını öğütle-mektedir. (*)

Şimdi Erdoğan'a bakalım.. Erdoğan son dört yıldır sorun çözmek değil sorun yaratmakta şampiyon oldu.. Devlet kadrolarını ele geçirdi, bütün önemli genel müdürlükler vekâletle yönetiliyor, Milli Eğitim'de imam hatip kökenliler dışında kimse yönetici olamıyor, yerel yönetimlerde Ali Dibo oyun-

ları çok büyük oranlara ulaştı. Erdoğan üniversitelerle kavgalı, devlet başkanı ile kavgalı, yüksek yargı organları ile kavgalı ve ordu ile kavgalı..

Bu yetmiyormuş gibi Erdoğan fındık üreticisiyle, tarım kesimiyle, çiftçiyle, köylüyle, esnafla, işçiyle ve emekliyle kavgalı... AKP Meclis Grubu, Cumhurbaşkanı'nın anayasaya aykırı olduğu gerekçesiyle bir kere daha incelenmesi için Meclis'e gönderdiği yasalara nezaketen incelemek zahmetinde bile bulunmuyor, hiçbir gerçek göstermeden inatla hemen geriye yolluyor. Böyle bir devlet anlayışı Cumhuriyet kurulduğu günden bugüne görülmedi. Sorun çözmek için iktidara gelen AKP, sorun üretir, gerginlik yaratır bir parti haline gelmiştir. Şimdi de cumhurbaşkanlığı ele geçirmek için çalışıyor.

Dayatmalar

Bu partinin yaptığı iş bir dayatmalar yönetimidir, bu dayatmaya karşı CHP muhakkak görevini yapacaktır. Şimdi muhalefet lideri Sayın Baykal ne diyor ona bakalım:

Baykal dört yıl geçtiğini, parlamentonun artık halkın eğilimlerini yansıtamadığını, böyle bir parlamentodan cumhurbaşkanı seçtirmek istemenin demokratik olmadığını, Erdoğan'ın illa bu parlamentodan cumhurbaşkanı seçtirmek istemesinin kişisel çıkarlarını ve parti çıkarlarını ülke çıkarlarının üstünde tuttuğunun işareti olduğunu söylüyor.

Baykal doğru olarak, bu durumda erken seçime gidilmezse Türkiye açısından 2007'nin kayıp yılı olacağını, Türkiye'nin özellikle dış politikada düştüğü sıkıntılı durumun zaman kaybına olanak vermediğini belirtiyor. Baykal'ın çözüm önerisi nisan ayında bir genel seçim ve mayıs ayında da cumhurbaşkanlığı seçiminin yapılması.. böylece iki seçim birbirine yaklaştırılırsa Türkiye'nin rahatlayacağını ve 2007'yi kazanacağını belirtiyor.

Buna Erdoğan çok kızıyor, sinirleniyor, ağza alınmayacak sözler söylüyor. Oysa yapılan önerilerin hepsi demokratik, hiçbirisi yadsınmaz, hepsi yönetebilir bir demokrasi yaratmak ve aslında demokrasiyi korumak için ileriye sürülmüş öneriler.

Erdoğan uzlaşmaz tutumunu sürdürürse, nisan'da yapılacak bir seçimi engellerse, CHP tarihi bir karar almak zorunda kalacaktır. CHP'nin tarihi misyonuna yakışır kararlar alacağı noktada hiç kimsenin kuşkusu olmamalıdır. CHP, sadece kendisi değil Meclis'teki diğer muhalefet partileri DYP ve ANAP'la da anlaşarak "Sine-i Millet Kararı"ni almalıdır.

Meclis'in yasallığını ve meşruiyetini sağlayan anamuhalefet partisi CHP'nin, tüm milletvekillerinin istifa kurumunu işleterek, topluca Meclis'i terkedip "Sine-i Millete" dönmeleri siyasal yaşamımızda bir anda çok şeyi değiştirir. CHP milletvekillerinin toptan istifa ederek Anadolu'ya yayılmaları o derece etkili olur, o kadar müthiş bir baskı oluşturur ki, hiçbir iktidar bu baskı karşısında Ankara'da hükümet edemez. Açıkça ifade edelim ki bu durumda Meclis'te yalnız başına kalan ve zaten seçime katılanların sadece yüzde 30'ünü alarak haksız ve adaletsiz ölçülerle Meclis'in yüzde 65 sandalyesine sahip olan AKP o durumda meşruiyet iddialarına yanıt veremez duruma düşer.

Bir başka nokta da Erdoğan'ın CHP milletvekillerini küçük görmesidir. Erdoğan muhalefete çok ağır bir biçimde saldırırken CHP milletvekillerinin, koltuklarını yitirme korkusu içinde olduklarını ve erken seçim istemeyeceklerini söyledi. Erdoğan hem CHP'ye saldırıyor hem de CHP milletvekillerini küçük düşürüyor.

CHP Atatürk'ün kurduğu partidir. CHP 1950'de serbest, dürüst yargı denetiminde, seçim sistemine dayalı demokrasiyi bu ülkeye getiren partidir. CHP'nin onurlu milletvekillerinin Başbakan Erdoğan'ın bu haksız saldırısına zamanı gelince yanıt vereceklerine ve Sine-i Millete dönme kararını hiçbir duraksamaya yer vermeden alacaklarına inanıyorum...

AKP ve Erdoğan'ın dayatmalar yönetimine karşı CHP muhakkak görevini yapacaktır.

(*) Bu konuda bkz: Son kitabımız, Tarihi Unutmamak - Günceli Yakalamak, s. 117.

